

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 21 lutego 2000 r.

w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów.

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 4a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania:

- 1) sprawdzianu w klasie szóstej szkoły podstawowej, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanej dalej „ustawą”, stanowiące załącznik nr 1 do rozporządzenia,

- 2) egzaminu w klasie trzeciej gimnazjum, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy, stanowiące załącznik nr 2 do rozporządzenia,

- 3) egzaminu maturalnego, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy, stanowiące załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 2. Przepisy rozporządzenia nie dotyczą kształcenia dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej: *M. Handke*

**STANDARDY WYMAGAŃ BĘDĄCE PODSTAWĄ PRZEPROWADZANIA SPRAWDZIANU
W KLASIE SZÓSTEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ****1. Czytanie****Uczeń:**

- 1) odczytuje różne teksty kultury (w tym kształtujące tożsamość narodową i postawę obywatelską):
 - a) źródła i teksty historyczne, w tym fragmenty kronik, pamiętników, listów, elementy dziedzictwa kulturowego, w szczególności zabytki architektury reprezentatywne dla danej epoki, polskie pieśni patriotyczne,
 - b) teksty literackie, w tym: baśnie, legendy, mity, opowiadania, utwory poetyckie i prozatorskie z klasyki dziecięcej i młodzieżowej — polskiej i światowej,
 - c) teksty użytkowe, w tym: telegram, zaproszenie, zawiadomienie, instrukcję, przepis, ogłoszenie, kartkę pocztową, list prywatny i oficjalny, tabelę, notatkę,
 - d) proste teksty podręcznikowe, a także publicystyczne i popularnonaukowe, w tym: audycję radiową i telewizyjną, artykuł prasowy,
 - e) przedstawienia teatralne i filmy,
 - f) przekazy ikoniczne, w tym: komiksy, dzieła malarzkie, rzeźby,rozpoznaje ich cechy charakterystyczne, dostrzega znaczenia dosłowne i odkrywa sensy przenośne,
- 2) określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu:
 - a) rozumie pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, odbiorca, podmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm,
 - b) posługuje się czynnie terminami: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, legenda, opowiadanie, powieść, proza, poezja oraz podstawowymi terminami związanymi z przekazami ikonicznymi, plastyką, muzyką, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą,
- 3) rozumie znaczenia podstawowych symboli występujących w instrukcjach i w opisach:
 - a) diagramów,
 - b) map,
 - c) planów,
 - d) schematów,
 - e) innych rysunków,
- 4) odczytuje dane z:
 - a) tekstu źródłowego,
 - b) tabeli,
 - c) wykresu,
 - d) planu,

- e) mapy,
 - f) diagramu
- oraz odpowiada na proste pytania z nimi związane.

2. Pisanie**Uczeń:**

- 1) pisze na temat i zgodnie z celem, posługując się następującymi formami wypowiedzi:
 - a) opowiadanie,
 - b) opis przedmiotu, krajobrazu, postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki,
 - c) sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki,
 - d) notatka w formie planu, tabeli, wykresu, streszczenia,
 - e) kartka pocztowa,
 - f) list prywatny i oficjalny,
 - g) telegram,
 - h) zaproszenie,
 - i) zawiadomienie,
 - j) ogłoszenie,
 - k) instrukcja,
 - l) przepis,
- 2) formułuje wypowiedzi ze świadomością celu (intencji):
 - a) pyta i odpowiada,
 - b) potwierdza i zaprzecza,
 - c) poleca i prosi,
 - d) przyrzeka i obiecuje,
 - e) zachęca i zniechęca,
 - f) zaprasza,
 - g) przeprasza,
 - h) współczuje,
 - i) żartuje,
 - j) wątpi,
 - k) odmawia,
- 3) buduje tekst poprawny kompozycyjnie (ok. 1 strony formatu A4), celowo stosując środki językowe i przestrzegając norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych,
- 4) przedstawia w postaci graficznej dane zapisane w tabeli:
 - a) przenosi informacje na oś liczbową, chronologiczną, układ współrzędnych,
 - b) wyraża dane w postaci diagramu słupkowego, prostego schematu, innego rysunku,
- 5) dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu:
 - a) dostosowuje zapis do formy wypowiedzi,

- b) wyróżnia części tekstu zgodnie z jego strukturą,
- c) pisze czytelnie.

3. Rozumowanie

Uczeń:

- 1) posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń:
 - a) sytuuje je w przestrzeni,
 - b) umieszcza daty w przedziałach czasowych,
 - c) oblicza upływ czasu między wydarzeniami,
 - d) porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej,
- 2) przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk:
 - a) domyśla się przyczyn, przewiduje skutki wydarzeń bliskich życiu i swoim doświadczeniom,
 - b) wskazuje główne przyczyny i skutki doniosłych wydarzeń w historii Polski,
 - c) wyjaśnia przyczyny i skutki zmian, które zachodzą w środowisku w wyniku działalności człowieka,
- 3) określa znaczenie osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego:
 - a) wyjaśnia na prostych przykładach zmiany cywilizacyjne, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów,
 - b) opisuje najważniejsze osiągnięcia, które składają się na polskie dziedzictwo kulturowe,
- 4) wyraża własne opinie i próbuje je uzasadnić wyjaśniając swoje stanowisko, używa odpowiednich argumentów,
- 5) opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą:
 - a) wyrażenia arytmetycznego i prostego wyrażenia algebraicznego,
 - b) prostego równania stopnia pierwszego z jedną niewiadomą,
 - c) planu,
 - d) mapy,
 - e) prostego schematu,
 - f) diagramu słupkowego,
 - g) innego rysunku,
- 6) rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności:
 - a) liczb,
 - b) figur,
 - c) zjawisk,
 - d) przemian,
 - e) obiektów przyrodniczych,
 - f) elementów środowiska,wskazuje różnice i podobieństwa oraz porządkuje je,
- 7) dostrzega prawidłowości, opisuje je i sprawdza na przykładach:
 - a) opisuje zjawiska o charakterze powtarzalnym spotykane w najbliższym otoczeniu,
 - b) na podstawie opisu zjawiska mającego charakter prawidłowości wnioskuje o dalszym jego przebiegu,
- 8) ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania,

- 9) analizuje otrzymane wyniki i ocenia ich sensowność:
 - a) porównuje wyniki z własnym doświadczeniem,
 - b) sprawdza wyniki z warunkami zadania.

4. Korzystanie z informacji

Uczeń:

- 1) wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi,
- 2) analizuje oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, wybiera spośród tych ofert, kierując się wskazanymi kryteriami (osadzonymi także w wartościach).

5. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Uczeń:

- 1) posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku,
- 2) wybiera przyrządy służące do obserwacji i pomiaru, odpowiada na pytania dotyczące przebiegu zjawisk, zapisuje wyniki obserwacji,
- 3) wykonuje obliczenia dotyczące:
 - a) długości,
 - b) powierzchni,
 - c) objętości,
 - d) wagi,
 - e) czasu,
 - f) temperatury,
 - g) pieniędzy,
- 4) planuje i wykonuje obliczenia z wykorzystaniem kalkulatora,
- 5) wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności:
 - a) liczb,
 - b) figur,
 - c) zjawisk,
 - d) przemian,
 - e) obiektów przyrodniczych,
 - f) elementów środowiskai stosuje je do rozwiązania problemu,
- 6) zna zasady bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi i materiałami chemicznymi, rozpoznaje oznakowania substancji toksycznych, łatwopalnych i wybuchowych, objaśnia zasady użytkowania domowych urządzeń elektrycznych,
- 7) wyjaśnia na podstawie instrukcji obsługi, jak uruchomić i wykorzystać proste urządzenia techniczne,
- 8) rozumie potrzebę stosowania zasad:
 - a) higieny,
 - b) bezpieczeństwa,
 - c) zdrowego trybu życia,
 - d) oszczędnego korzystania z energii i innych zasobów przyrody,
 - e) postępowania w środowisku przyrodniczym.

Standardy wymagań przeznaczone dla uczniów niewidomych i słabo widzących

1. Czytanie

Uczeń:

1) odczytuje różne teksty kultury (w tym kształtujące tożsamość narodową i postawę obywatelską):

a) źródła i teksty historyczne, w tym: fragmenty kronik, pamiętników, listów, elementy dziedzictwa kulturowego, w szczególności zabytki architektury reprezentatywne dla danej epoki, polskie pieśni patriotyczne,

b) teksty literackie, w tym: baśnie, legendy, mity, opowiadania, utwory poetyckie i prozatorskie z klasyki dziecięcej i młodzieżowej — polskiej i światowej,

c) teksty użytkowe, w tym: telegram, zaproszenie, zawiadomienie, instrukcję, przepis, ogłoszenie, kartkę pocztową, list prywatny i oficjalny, tabelę, notatkę,

d) proste teksty podręcznikowe, a także publicystyczne i popularnonaukowe, w tym: audycję radiową i telewizyjną, artykuł prasowy,

e) przedstawienia teatralne i filmy, rozpoznaje ich cechy charakterystyczne, dostrzega znaczenia dosłowne i odkrywa sensy przenośne,

2) określa funkcje elementów charakterystycznych dla danego tekstu:

a) rozumie pojęcia: fikcja literacka, świat przedstawiony, nadawca, odbiorca, podmiot mówiący, narracja, przenośnia, rytm,

b) posługuje się czynnie terminami: bohater, wątek, akcja, autor, narrator, epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rym, zwrotka, refren, baśń, legenda, opowiadanie, powieść, proza, poezja oraz podstawowymi terminami związanymi z przekazami ikonicznymi, plastyką, muzyką, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą,

3) rozumie znaczenia podstawowych symboli występujących w instrukcjach i w opisach:

- a) diagramów,
- b) map,
- c) planów,
- d) schematów,
- e) innych rysunków,

4) odczytuje dane z:

- a) tekstu źródłowego,
 - b) tabeli,
 - c) wykresu,
 - d) planu,
 - e) mapy,
 - f) diagramu,
- oraz odpowiada na proste pytania z nimi związane.

2. Pisanie

Uczeń:

1) pisze na temat i zgodnie z celem, posługując się następującymi formami wypowiedzi:

a) opowiadanie,

b) opis przedmiotu, krajobrazu, postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki,

c) sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki,

d) notatka w formie planu, tabeli, wykresu, streszczenia,

e) kartka pocztowa,

f) list prywatny i oficjalny,

g) telegram,

h) zaproszenie,

i) zawiadomienie,

j) ogłoszenie,

k) instrukcja,

l) przepis,

2) formułuje wypowiedzi ze świadomością celu (intencji):

a) pyta i odpowiada,

b) potwierdza i zaprzecza,

c) poleca i prosi,

d) przyrzeka i obiecuje,

e) zachęca i zniechęca,

f) zaprasza,

g) przeprasza,

h) współczuje,

i) żartuje,

j) wątpi,

k) odmawia,

3) buduje tekst poprawny kompozycyjnie (ok. 1 strony formatu A4), celowo stosując środki językowe i przestrzegając norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych,

4) przedstawia w postaci graficznej dane zapisane w tabeli:

a) przenosi informacje na oś liczbową, chronologiczną, układ współrzędnych,

b) wyraża dane w postaci diagramu słupkowego, prostego schematu,

5) dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu:

a) dostosowuje zapis do formy wypowiedzi,

b) wyróżnia części tekstu zgodnie z jego strukturą,

c) pisze czytelnie.

3. Rozumowanie

Uczeń:

1) posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń:

a) sytuuje je w przestrzeni,

b) umieszcza daty w przedziałach czasowych,

c) oblicza upływ czasu między wydarzeniami,

d) porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej,

2) przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk:

a) domyśla się przyczyn, przewiduje skutki wydarzeń bliskich życiu i swoim doświadczeniom,

b) wskazuje główne przyczyny i skutki doniosłych wydarzeń w historii Polski,

- c) wyjaśnia przyczyny i skutki zmian, które zachodzą w środowisku w wyniku działalności człowieka,
 - 3) określa znaczenie osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego:
 - a) wyjaśnia na prostych przykładach zmiany cywilizacyjne, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów,
 - b) opisuje najważniejsze osiągnięcia, które składają się na polskie dziedzictwo kulturowe,
 - 4) wyraża własne opinie i próbuje je uzasadnić wyjaśniając swoje stanowisko, używa odpowiednich argumentów,
 - 5) opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą:
 - a) wyrażenia arytmetycznego i prostego wyrażenia algebraicznego,
 - b) prostego równania stopnia pierwszego z jedną niewiadomą,
 - c) planu,
 - d) mapy,
 - e) prostego schematu,
 - f) diagramu słupkowego,
 - 6) rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności:
 - a) liczb,
 - b) figur,
 - c) zjawisk,
 - d) przemian,
 - e) obiektów przyrodniczych,
 - f) elementów środowiska,
 wskazuje różnice i podobieństwa oraz porządkuje je,
 - 7) dostrzega prawidłowości, opisuje je i sprawdza na przykładach:
 - a) opisuje zjawiska o charakterze powtarzalnym spotykane w najbliższym otoczeniu,
 - b) na podstawie opisu zjawiska mającego charakter prawidłowości wnioskuje o dalszym jego przebiegu,
 - 8) ustala sposób rozwiązania zadania oraz prezentacji tego rozwiązania,
 - 9) analizuje otrzymane wyniki i ocenia ich sensowność:
 - a) porównuje wyniki z własnym doświadczeniem,
 - b) sprawdza wyniki z warunkami zadania.
- 2) wybiera przyrządy służące do obserwacji i pomiaru, odpowiada na pytania dotyczące przebiegu zjawisk, zapisuje wyniki obserwacji,
 - 3) wykonuje obliczenia dotyczące:
 - a) długości,
 - b) powierzchni,
 - c) objętości,
 - d) wagi,
 - e) czasu,
 - f) temperatury,
 - g) pieniędzy,
 - 4) planuje i wykonuje obliczenia z wykorzystaniem kalkulatora,
 - 5) wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności:
 - a) liczb,
 - b) figur,
 - c) zjawisk,
 - d) przemian,
 - e) obiektów przyrodniczych,
 - f) elementów środowiska
 i stosuje je do rozwiązania problemu,
 - 6) zna zasady bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi i materiałami chemicznymi, rozpoznaje oznakowania substancji toksycznych, łatwopalnych i wybuchowych, objaśnia zasady użytkowania domowych urządzeń elektrycznych,
 - 7) wyjaśnia na podstawie instrukcji obsługi, jak uruchomić i wykorzystać proste urządzenia techniczne,
 - 8) rozumie potrzebę stosowania zasad:
 - a) higieny,
 - b) bezpieczeństwa,
 - c) zdrowego trybu życia,
 - d) oszczędnego korzystania z energii i innych zasobów przyrody,
 - e) postępowania w środowisku przyrodniczym.

Standardy wymagań przeznaczone dla uczniów niesłyszących i słabo słyszących

1. Czytanie

Uczeń:

- 1) odczytuje różne teksty kultury (w tym kształtujące tożsamość narodową i postawę obywatelską):
 - a) polskie pieśni patriotyczne,
 - b) teksty literackie, w tym: opowiadania z klasyki dziecięcej i młodzieżowej — polskiej i światowej,
 - c) teksty użytkowe, w tym: telegram, zaproszenie, zawiadomienie, instrukcję, przepis, ogłoszenie, kartkę pocztową, list prywatny i oficjalny, tabelę, notatkę,
 - d) proste teksty podręcznikowe, a także publicystyczne i popularnonaukowe, w tym: artykuł prasowy,
 - e) przedstawienia teatralne i filmy,

4. Korzystanie z informacji

Uczeń:

- 1) wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi,
- 2) analizuje oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, wybiera spośród tych ofert, kierując się wskazanymi kryteriami (osadzonymi także w wartościach).

5. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Uczeń:

- 1) posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku,

- f) przekazy ikonyczne, w tym: komiksy, dzieła malar-
skie, rzeźby,
rozpoznaje ich cechy charakterystyczne, dostrzega
znaczenia dosłowne i odkrywa sensy przenośne,
- 2) określa funkcje elementów charakterystycznych dla
danego tekstu:
- rozumie pojęcia: fikcja literacka, świat przedsta-
wiony, nadawca, odbiorca, podmiot mówiący,
 - posługuje się czynnie terminami: bohater, akcja,
autor, narrator, porównanie, zwrotka, baśń, le-
genda, opowiadanie, temat (utworu), wiersz
oraz podstawowymi terminami związanymi
z przekazami ikonicznymi, plastyką, telewizją, fil-
mem, teatrem, prasą,
- 3) rozumie znaczenia podstawowych symboli wystę-
pujących w instrukcjach i w opisach:
- diagramów,
 - map,
 - planów,
 - schematów,
 - innych rysunków,
- 4) odczytuje dane z:
- tabeli,
 - wykresu,
 - planu,
 - mapy,
 - diagramu
- oraz odpowiada na proste pytania z nimi związane.

2. Pisanie

Uczeń:

- pisze na temat i zgodnie z celem, posługując się na-
stępującymi formami wypowiedzi:
 - opis przedmiotu, krajobrazu, postaci rzeczywi-
stej,
 - sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki,
 - notatka w formie planu,
 - kartka pocztowa,
 - list prywatny,
 - telegram,
 - zaproszenie,
 - zawiadomienie,
 - ogłoszenie,
 - przepis,
- formuluje wypowiedzi ze świadomością celu (in-
tencji):
 - pyta i odpowiada,
 - potwierdza i zaprzecza,
 - poleca i prosi,
 - zaprasza,
 - przeprasza,
 - współczuje,
 - żartuje,
 - odmawia,
- buduje tekst poprawny kompozycyjnie, opierając
się na pytaniach pomocniczych,

- przedstawia w postaci graficznej dane zapisane
w tabeli:
 - przenosi informacje na oś liczbową, chronolo-
giczną, układ współrzędnych,
 - wyraża dane w postaci diagramu słupkowego,
prostego schematu, innego rysunku,
- dba o układ graficzny, czytelność i estetykę zapisu:
 - dostosowuje zapis do formy wypowiedzi,
 - wyróżnia części tekstu zgodnie z jego strukturą,
 - pisze czytelnie.

3. Rozumowanie

Uczeń:

- posługuje się kategoriami czasu i przestrzeni w ce-
lu porządkowania wydarzeń:
 - sytuuje je w przestrzeni,
 - umieszcza daty w przedziałach czasowych,
 - oblicza upływ czasu między wydarzeniami,
 - porządkuje wydarzenia w kolejności chronolo-
gicznej,
- przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń i zjawisk:
 - domyśla się przyczyn, przewiduje skutki wyda-
rzeń bliskich życiu i swoim doświadczeniom,
 - wskazuje główne przyczyny i skutki doniosłych
wydarzeń w historii Polski,
 - wyjaśnia przyczyny i skutki zmian, które zacho-
dzą w środowisku w wyniku działalności czło-
wieka,
- określa znaczenie osiągnięć człowieka dla rozwoju
cywilizacyjnego:
 - wyjaśnia na prostych przykładach zmiany cywi-
lizacyjne, jakie nastąpiły na przestrzeni dziejów,
 - opisuje najważniejsze osiągnięcia, które składa-
ją się na polskie dziedzictwo kulturowe,
- wyraża własne opinie i próbuje je uzasadnić, wyja-
śniając swoje stanowisko, używa odpowiednich ar-
gumentów,
- opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za po-
mocą:
 - wyrażenia arytmetycznego i prostego wyrażenia
algebraicznego,
 - prostego równania stopnia pierwszego z jedną
niewiadomą,
 - planu,
 - mapy,
 - prostego schematu,
 - diagramu słupkowego,
 - innego rysunku,
- rozpoznaje charakterystyczne cechy i własności:
 - liczb,
 - figur,
 - zjawisk,
 - przemian,
 - obiektów przyrodniczych,
 - elementów środowiska,
 wskazuje różnice i podobieństwa oraz porządkuje je,

- 7) dostrzega prawidłowości i zjawiska o charakterze powtarzalnym spotykane w najbliższym otoczeniu,
- 8) rozwiązuje zadania,
- 9) analizuje otrzymane wyniki.

4. Korzystanie z informacji

Uczeń:

- 1) wskazuje źródła informacji, posługuje się nimi,
- 2) analizuje oferty mediów kierowane do dzieci i młodzieży, wybiera spośród tych ofert, kierując się wskazanymi kryteriami (osadzonymi także w wartościach).

5. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Uczeń:

- 1) posługuje się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku,
- 2) wybiera przyrządy służące do obserwacji i pomiaru, odpowiada na pytania dotyczące przebiegu zjawisk, zapisuje wyniki obserwacji,
- 3) wykonuje obliczenia dotyczące:
 - a) długości,
 - b) powierzchni,
 - c) objętości,
 - d) wagi,
 - e) czasu,

- f) temperatury,
- g) pieniędzy,
- 4) planuje i wykonuje obliczenia z wykorzystaniem kalkulatora,
- 5) wykorzystuje w sytuacjach praktycznych własności:
 - a) liczb,
 - b) figur,
 - c) zjawisk,
 - d) przemian,
 - e) obiektów przyrodniczych,
 - f) elementów środowiska i stosuje je do rozwiązania problemu,
- 6) zna zasady bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi i materiałami chemicznymi, rozpoznaje oznakowania substancji toksycznych, łatwopalnych i wybuchowych,
- 7) korzysta z instrukcji obsługi podczas uruchamiania prostych urządzeń technicznych,
- 8) rozumie potrzebę stosowania zasad:
 - a) higieny,
 - b) bezpieczeństwa,
 - c) zdrowego trybu życia,
 - d) oszczędnego korzystania z energii i innych zasobów przyrody,
 - e) postępowania w środowisku przyrodniczym.

Załącznik nr 2

STANDARDY WYMAGAŃ BĘDĄCE PODSTAWĄ PRZEPROWADZANIA EGZAMINU W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM

A. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów humanistycznych

I. Czytanie i odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- 1) czyta teksty kultury (w tym źródła historyczne) rozumiane jako wszelkie wytwory kultury materialnej i duchowej człowieka, podlegające odczytywaniu i interpretacji, zwłaszcza teksty kultury należące do polskiego dziedzictwa kulturowego — na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym,
- 2) interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy, odróżnia fakty od opinii, prawdę historyczną od fikcji, dostrzega perswazję, manipulację, wartościowanie,
- 3) wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, w szczególności w tekstach literackich, publicystycznych, popularnonaukowych, aktach nor-

matywnych, ilustracjach, mapach, tabelach, diagramach, wykresach, schematach,

- 4) dostrzega w odczytywanych tekstach środki wyrazu i określa ich funkcje — dostrzega środki wyrazu typowe dla: tekstów literackich, tekstów publicystycznych, dzieł sztuki plastycznej i muzyki,
- 5) odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe w rozwoju cywilizacyjnym Polski i świata — odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe w polityce, gospodarce, kulturze i życiu społecznym,
- 6) dostrzega i analizuje konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: historyczny, biograficzny, filozoficzny, religijny, literacki, plastyczny, muzyczny, regionalny i wypowiada się na ich temat oraz wyjaśnia zależności między różnymi rodzajami tekstów kultury (plastyką, muzyką, literaturą),
- 7) dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.

II. Tworzenie własnego tekstu

Uczeń:

- 1) buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym, w następujących formach: opis, opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, recenzja, rozprawka, notatka, plan, reportaż, artykuł, wywiad, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, podanie, list, pamiętnik,
- 2) postępuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych i ścieżek edukacyjnych,
- 3) tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej,
- 4) zna i stosuje zasady organizacji tekstu, tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym,
- 5) formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze,
- 6) analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury,
- 7) dokonuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie,
- 8) wypowiada się na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi, w tym komentuje powiązania, zwłaszcza między kulturą polską a śródziemnomorską, oraz określa te powiązania w różnych obszarach: polityce, kulturze, gospodarce, życiu codziennym, w odniesieniu do przeszłości i w czasach obecnych,
- 9) formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski, wypowiada się na temat sytuacji problemowej przedstawionej w tekstach kultury.

B. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

I. Umiejętne stosowanie terminów, pojęć i procedur z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych niezbędnych w praktyce życiowej i dalszym kształceniu

Uczeń:

- 1) stosuje terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze:
 - a) czyta ze zrozumieniem teksty, w których występują terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze, np. w podręcznikach, w prasie,
 - b) wybiera odpowiednie terminy i pojęcia do opisu zjawisk, właściwości, zachowań, obiektów i organizmów,
 - c) stosuje terminy dotyczące racjonalnego użytkowania środowiska,

2) wykonuje obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych:

- a) stosuje w praktyce własności działań,
- b) operuje procentami,
- c) postępuje się przybliżeniami,
- d) postępuje się jednostkami miar,

3) postępuje się własnościami figur:

- a) dostrzega kształty figur geometrycznych w otaczającej rzeczywistości,
- b) oblicza miary figur płaskich i przestrzennych,
- c) wykorzystuje własności miar.

II. Wyszukiwanie i stosowanie informacji

Uczeń:

1) odczytuje informacje przedstawione w formie:

- a) tekstu,
- b) mapy,
- c) tabeli,
- d) wykresu,
- e) rysunku,
- f) schematu,
- g) fotografii,

2) operuje informacją:

- a) selekcjonuje informacje,
- b) porównuje informacje,
- c) analizuje informacje,
- d) przetwarza informacje,
- e) interpretuje informacje,
- f) czytelnie prezentuje informacje,
- g) wykorzystuje informacje w praktyce.

III. Wskazywanie i opisywanie faktów, związków i zależności, w szczególności przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, przestrzennych i czasowych

Uczeń:

1) wskazuje prawidłowości w procesach, w funkcjonowaniu układów i systemów:

- a) wyodrębnia z kontekstu dane zjawisko,
- b) określa warunki jego występowania,
- c) opisuje przebieg zjawiska w czasie i przestrzeni,
- d) wykorzystuje zasady i prawa do objaśniania zjawisk,

2) postępuje się językiem symboli i wyrażeń algebraicznych:

- a) zapisuje wielkości za pomocą symboli,
 - b) zapisuje wielkości za pomocą wyrażeń algebraicznych,
 - c) przekształca wyrażenia algebraiczne,
 - d) zapisuje związki i procesy w postaci równań i nierówności,
- 3) postępuje się funkcjami:
- a) wskazuje zależności funkcyjne,
 - b) opisuje funkcje za pomocą wzorów, wykresów i tabel,
 - c) analizuje funkcje przedstawione w różnej postaci i wyciąga wnioski,
- 4) stosuje zintegrowaną wiedzę do objaśniania zjawisk przyrodniczych:
- a) łączy zdarzenia w ciągi przemian,
 - b) wskazuje współczesne zagrożenia dla zdrowia człowieka i środowiska przyrodniczego,
 - c) analizuje przyczyny i skutki oraz proponuje sposoby przeciwdziałania współczesnym zagrożeniom cywilizacyjnym,
 - d) potrafi umiejscowić sytuacje dotyczące środowiska przyrodniczego w szerszym kontekście społecznym.

IV. Stosowanie zintegrowanej wiedzy i umiejętności do rozwiązywania problemów

Uczeń:

- 1) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemów:
 - a) formułuje i sprawdza hipotezy,
 - b) kojarzy różnorodne fakty, obserwacje, wyniki doświadczeń i wyciąga wnioski,
- 2) analizuje sytuację problemową:
 - a) dostrzega i formułuje problem,
 - b) określa wartości dane i szukane (określa cel),
- 3) tworzy modele sytuacji problemowej:
 - a) wyróżnia istotne wielkości i cechy sytuacji problemowej,
 - b) zapisuje je w terminach nauk matematyczno-przyrodniczych,
 - c) potrafi umiejscowić sytuacje dotyczące środowiska przyrodniczego w szerszym kontekście społecznym,
- 4) tworzy i realizuje plan rozwiązania:
 - a) rozwiązuje równania i nierówności stanowiące model problemu,
 - b) układa i wykonuje procedury osiągnięcia celu,

5) opracowuje wyniki:

- a) ocenia wyniki,
- b) interpretuje wyniki,
- c) przedstawia wyniki.

Standardy wymagań przeznaczone dla uczniów niewidomych i słabo widzących

A. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów humanistycznych

I. Czytanie i odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- 1) czyta teksty kultury (w tym źródła historyczne) rozumiane jako wszelkie wytwory kultury materialnej i duchowej człowieka, podlegające odczytywaniu i interpretacji, zwłaszcza teksty kultury należące do polskiego dziedzictwa kulturowego — na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym.
- 2) interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy, odróżnia fakty od opinii, prawdę historyczną od fikcji, dostrzega perswazję, manipulację, wartościowanie,
- 3) wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, w szczególności w tekstach literackich, publicystycznych, popularnonaukowych, aktach normatywnych, mapach, tabelach, diagramach, wykresach, schematach,
- 4) dostrzega w odczytywanych tekstach środki wyrazu i określa ich funkcje — dostrzega środki wyrazu typowe dla: tekstów literackich, tekstów publicystycznych, dzieł sztuki plastycznej i muzyki,
- 5) odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe w rozwoju cywilizacyjnym Polski i świata — odnajduje i interpretuje związki przyczynowo-skutkowe w polityce, gospodarce, kulturze i życiu społecznym,
- 6) dostrzega i analizuje konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: historyczny, biograficzny, filozoficzny, religijny, literacki, plastyczny, muzyczny, regionalny i wypowiada się na ich temat oraz wyjaśnia zależności między różnymi rodzajami tekstów kultury (plastyką, muzyką, literaturą),
- 7) dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.

II. Tworzenie własnego tekstu

Uczeń:

- 1) buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym w następujących formach: opis, opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, recenzja, rozprawka, notatka, plan, reportaż, artykuł, wywiad, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, podanie, list, pamiętnik,

- 2) posługuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych i ścieżek edukacyjnych,
- 3) tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, dostosowane do sytuacji komunikacyjnej,
- 4) zna i stosuje zasady organizacji tekstu, tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym,
- 5) formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze,
- 6) analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury,
- 7) dokonuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie,
- 8) wypowiada się na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi, w tym komentuje powiązania, zwłaszcza między kulturą polską a śródziemnomorską, oraz określa te powiązania w różnych obszarach: polityce, kulturze, gospodarce, życiu codziennym, w odniesieniu do przeszłości i w czasach obecnych,
- 9) formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski — wypowiada się na temat sytuacji problemowej przedstawionej w tekstach kultury.

B. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

I. Umiejętne stosowanie terminów, pojęć i procedur z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych niezbędnych w praktyce życiowej i dalszym kształceniu

Uczeń:

- 1) stosuje terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze:
 - a) czyta ze zrozumieniem teksty, w których występują terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze, np. w podręcznikach, w prasie,
 - b) wybiera odpowiednie terminy i pojęcia do opisu zjawisk, właściwości, zachowań, obiektów i organizmów,
 - c) stosuje terminy dotyczące racjonalnego użytkowania środowiska,
- 2) wykonuje obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych:
 - a) stosuje w praktyce własności działań,
 - b) operuje procentami,
 - c) posługuje się przybliżeniami,
 - d) posługuje się jednostkami miar,
- 3) posługuje się własnościami figur:

- a) dostrzega kształty figur geometrycznych w otaczającej rzeczywistości,
- b) oblicza miary figur płaskich i przestrzennych,
- c) wykorzystuje własności miar.

II. Wyszukiwanie i stosowanie informacji

Uczeń:

- 1) odczytuje informacje przedstawione w formie:
 - a) tekstu,
 - b) mapy,
 - c) tabeli,
 - d) wykresu,
 - e) schematu,
- 2) operuje informacją:
 - a) selekcjonuje informacje,
 - b) porównuje informacje,
 - c) analizuje informacje,
 - d) przetwarza informacje,
 - e) interpretuje informacje,
 - f) czytelnie prezentuje informacje,
 - g) wykorzystuje informacje w praktyce.

III. Wskazywanie i opisywanie faktów, związków i zależności, w szczególności przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, przestrzennych i czasowych

Uczeń:

- 1) wskazuje prawidłowości w procesach, w funkcjonowaniu układów i systemów:
 - a) wyodrębnia z kontekstu dane zjawisko,
 - b) określa warunki jego występowania,
 - c) opisuje przebieg zjawiska w czasie i przestrzeni,
 - d) wykorzystuje zasady i prawa do objaśniania zjawisk,
- 2) posługuje się językiem symboli i wyrażeń algebraicznych:
 - a) zapisuje wielkości za pomocą symboli,
 - b) zapisuje wielkości za pomocą wyrażeń algebraicznych,
 - c) przekształca wyrażenia algebraiczne,
 - d) zapisuje związki i procesy w postaci równań i nierówności,
- 3) posługuje się funkcjami:
 - a) wskazuje zależności funkcyjne,
 - b) opisuje funkcje za pomocą wzorów, wykresów i tabel,
 - c) analizuje funkcje przedstawione w różnej postaci i wyciąga wnioski,

- 4) stosuje zintegrowaną wiedzę do objaśniania zjawisk przyrodniczych:
 - a) łączy zdarzenia w ciągu przemian,
 - b) wskazuje współczesne zagrożenia dla zdrowia człowieka i środowiska przyrodniczego,
 - c) analizuje przyczyny i skutki oraz proponuje sposoby przeciwdziałania współczesnym zagrożeniom cywilizacyjnym,
 - d) potrafi umiejscowić sytuacje dotyczące środowiska przyrodniczego w szerszym kontekście społecznym.

IV. Stosowanie zintegrowanej wiedzy i umiejętności do rozwiązywania problemów

Uczeń:

- 1) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemów:
 - a) formułuje i sprawdza hipotezy,
 - b) kojarzy różnorodne fakty, obserwacje, wyniki doświadczeń i wyciąga wnioski,
- 2) analizuje sytuację problemową:
 - a) dostrzega i formułuje problem,
 - b) określa wartości dane i szukane (określa cel),
- 3) tworzy modele sytuacji problemowej:
 - a) wyróżnia istotne wielkości i cechy sytuacji problemowej,
 - b) zapisuje je w terminach nauk matematyczno-przyrodniczych,
 - c) potrafi umiejscowić sytuacje dotyczące środowiska przyrodniczego w szerszym kontekście społecznym,
- 4) tworzy i realizuje plan rozwiązania:
 - a) rozwiązuje równania i nierówności stanowiące model problemu,
 - b) układa i wykonuje procedury osiągnięcia celu,
- 5) opracowuje wyniki:
 - a) ocenia wyniki,
 - b) interpretuje wyniki,
 - c) przedstawia wyniki.

Standardy wymagań przeznaczone dla uczniów niesłyszących i słabo słyszących

A. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów humanistycznych

I. Czytanie i odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- 1) czyta teksty kultury na poziomie dosłownym, przenośnym,

- 2) interpretuje teksty kultury, uwzględniając intencje nadawcy — odróżnia prawdę historyczną od fikcji, dostrzega wartościowanie,
- 3) wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, w szczególności w tekstach literackich, publicystycznych, ilustracjach, mapach, tabelach, wykresach, schematach,
- 4) dostrzega w odczytywanych tekstach środki wyrazu typowe dla: tekstów literackich, tekstów publicystycznych i dzieł sztuki plastycznej,
- 5) odnajduje związki przyczynowo-skutkowe w kulturze i życiu społecznym,
- 6) dostrzega konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury, w szczególności kontekst historyczny, biograficzny, plastyczny,
- 7) dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.

II. Tworzenie własnego tekstu

Uczeń:

- 1) buduje wypowiedzi w następujących formach: opis, opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, notatka, plan, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, podanie, list,
- 2) posługuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych i ścieżek edukacyjnych,
- 3) tworzy teksty o charakterze informacyjnym,
- 4) zna i stosuje zasady organizacji tekstu — tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym,
- 5) formułuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze,
- 6) analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury,
- 7) streszcza tekst.

B. Standardy wymagań z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

I. Umiejętne stosowanie terminów, pojęć i procedur z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych niezbędnych w praktyce życiowej i dalszym kształceniu

Uczeń:

- 1) stosuje terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze:
 - a) czyta ze zrozumieniem teksty, w których występują terminy i pojęcia matematyczno-przyrodnicze, np. w podręcznikach, w prasie,
 - b) wybiera odpowiednie terminy i pojęcia do opisu zjawisk, właściwości, zachowań, obiektów i organizmów,
 - c) stosuje terminy dotyczące racjonalnego użytkowania środowiska,

2) wykonuje obliczenia w różnych sytuacjach praktycznych:

- a) stosuje w praktyce własności działań,
- b) operuje procentami,
- c) posługuje się przybliżeniami,
- d) posługuje się jednostkami miar,

3) posługuje się własnościami figur:

- a) dostrzega kształty figur geometrycznych w otaczającej rzeczywistości,
- b) oblicza miary figur płaskich i przestrzennych,
- c) wykorzystuje własności miar.

II. Wyszukiwanie i stosowanie informacji

Uczeń:

1) odczytuje informacje przedstawione w formie:

- a) tekstu,
- b) mapy,
- c) tabeli,
- d) wykresu,
- e) rysunku,
- f) schematu,
- g) fotografii,

2) operuje informacją:

- a) selekcjonuje informacje,
- b) porównuje informacje,
- c) analizuje informacje,
- d) przetwarza informacje,
- e) interpretuje informacje,
- f) czytelnie prezentuje informacje,
- g) wykorzystuje informacje w praktyce.

III. Wskazywanie i opisywanie faktów, związków i zależności, w szczególności przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, przestrzennych i czasowych

Uczeń:

1) wskazuje prawidłowości w procesach, w funkcjonowaniu układów i systemów:

- a) wyodrębnia z kontekstu dane zjawisko,
- b) określa warunki jego występowania,
- c) opisuje przebieg zjawiska w czasie i przestrzeni,
- d) wykorzystuje zasady i prawa do objaśniania zjawisk,

2) posługuje się językiem symboli i wyrażeń algebraicznych:

- a) zapisuje wielkości za pomocą symboli,
- b) zapisuje wielkości za pomocą wyrażeń algebraicznych,

c) przekształca wyrażenia algebraiczne,

d) zapisuje związki i procesy w postaci równań i nierówności,

3) posługuje się funkcjami:

- a) wskazuje zależności funkcyjne,
- b) opisuje funkcje za pomocą wzorów, wykresów i tabel,

4) stosuje zintegrowaną wiedzę do objaśniania zjawisk przyrodniczych:

- a) łączy zdarzenia w ciągu przemian,
- b) wskazuje współczesne zagrożenia dla zdrowia człowieka i środowiska przyrodniczego,
- c) analizuje przyczyny i skutki oraz proponuje sposoby przeciwdziałania współczesnym zagrożeniom cywilizacyjnym,
- d) potrafi umiejscowić sytuacje dotyczące środowiska przyrodniczego w szerszym kontekście społecznym.

IV. Stosowanie zintegrowanej wiedzy i umiejętności do rozwiązywania problemów

Uczeń:

1) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemów:

- a) formułuje i sprawdza hipotezy,
- b) kojarzy różnorodne fakty, obserwacje, wyniki doświadczeń i wyciąga wnioski,

2) analizuje sytuację problemową:

- a) dostrzega i formułuje problem,
- b) określa wartości dane i szukane (określa cel),

3) tworzy modele sytuacji problemowej:

- a) wyróżnia istotne wielkości i cechy sytuacji problemowej,
- b) zapisuje je w terminach nauk matematyczno-przyrodniczych,
- c) potrafi umiejscowić sytuacje dotyczące środowiska przyrodniczego w szerszym kontekście społecznym,

4) tworzy i realizuje plan rozwiązania:

- a) rozwiązuje równania i nierówności stanowiące model problemu,
- b) układa i wykonuje procedury osiągnięcia celu,

5) opracowuje wyniki:

- a) ocenia wyniki,
- b) interpretuje wyniki,
- c) przedstawia wyniki.

W przypadku uczniów niepełnosprawnych należy uwzględnić problemy językowe tych uczniów, nie wymagając złożonych wypowiedzi na piśmie.

STANDARDY WYMAGAŃ BĘDĄCE PODSTAWĄ PRZEPROWADZANIA EGZAMINU MATURALNEGO

I. PRZEDMIOTY OBOWIĄZKOWE

JĘZYK POLSKI

Standardy wymagań dla części wewnętrznej egzaminu maturalnego

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością:
 - a) wybranych do realizacji tematu tekstów kultury,
 - b) systemu języka i jego podsystemów oraz swoich cech kodów różnych dziedzin sztuki,
 - c) zasad komunikacji językowej,
 - d) zasad estetyki, etyki i etykiety językowej,
 - e) w zależności od wybranego tematu — pojęć z poetyki, teorii literatury, językoznawstwa i różnych dziedzin sztuki,
 - f) kontekstów właściwych do interpretacji wybranych przez siebie tekstów kultury,
 - g) zależności między różnymi warstwami dzieła,
- 2) stosować posiadaną wiedzę, aby:
 - a) rozumieć wybrane teksty kultury,
 - b) rozumieć teksty nieliterackie na poziomie języka, struktury, treści (np. teksty krytyczne, literaturę fachową),
 - c) rozumieć funkcję kodu w różnych tekstach kultury,
 - d) porównywać teksty kultury, dokonywać przekładu intersemiotycznego,
 - e) rozpoznawać różnorodność form i funkcji komunikatów oraz dostrzegać ich aspekty etyczne, pragmatyczne i estetyczne,
 - f) rozpoznawać wartości w sztuce i w życiu,
 - g) rozpoznawać wielowarstwowość i heterogeniczność dziedzictwa kulturowego,
 - h) korygować własne błędy (językowe, merytoryczne, wszelkie przejęzyczenia),
 - i) rozumieć teksty ze słuchu (np. pytania, wypowiedzi, polecenia, odbierać i interpretować intonację głosu, gesty — odczytywać intencje nadawcy),
- 3) w odbiorze tekstów kultury wykazać się umiejętnością:
 - a) wykorzystywania analizy do interpretacji dzieł:
 - stosowania różnorodnych kontekstów,
 - stosowania fachowej terminologii,
 - wyboru metodologii,

- b) w interpretowaniu tekstów integrowania wiedzy z różnych obszarów polonistyki szkolnej,
 - c) odróżniania własnych opinii i przeżyć od opinii autorytetów i przeżyć ponadindywidualnych,
- 4) wykazać się zastosowaniem wiadomości i umiejętności w planowaniu pracy i tworzeniu tekstów własnych, czyli:
 - a) organizować warsztat pracy (gromadzić materiał, sporządzać bibliografię, notatki i przypisy, przygotowywać materiał ilustracyjny, korzystać z literatury fachowej, korzystać z różnych rodzajów i technik gromadzenia i przekazywania informacji: dokumentów, leksykonów, encyklopedii, baz danych, nagrań różnego typu, internetu, sporządzać bazy danych, korzystać z zapisu komputerowego i sporządzać taki zapis, sporządzać nagrania audio- i wideo),
 - b) posługiwać się sprawnie poprawną polszczyzną, przestrzegając zasad ortografii i ortofonii,
 - c) redagować wypowiedź w sposób zamierzony, przestrzegając treściowych i formalnych zasad organizacji tekstu,
 - d) streszczać, parafrazować, cytować (powoływać się na cudze opinie), komentować,
 - e) formułować hipotezy, planować ich rozwiązywanie, dobierać argumenty i je hierarchizować, selekcjonować materiał i porządkować go, porównywać, syntetyzować (scalać zebrane informacje w problemowe całości), wnioskować,
 - f) formułować sądy na temat rozpoznawanych wartości i uzasadniać je,
 - g) prezentować własne przeżycia wynikające z kontaktów ze sztuką,
 - h) stosować środki retoryczne,
 - i) uczestniczyć w różnych sytuacjach komunikacyjnych, np. wygłaszanie mowy, referatu, autoprezentacja, wystąpienie publiczne, uczestniczenie w dialogu, dyskusji, obrona własnego stanowiska.

Standardy wymagań dla części zewnętrznej egzaminu maturalnego

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

1) wykazać się znajomością:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) tekstów kultury poznanych w szkole, które są ważne dla poczucia przynależności do wspólnoty ludzkiej i poczucia tożsamości narodowej, np. klasyka polska i światowa,</p> <p>b) języka jako narzędzia komunikacji, podstawowych funkcji znaku językowego (komunikacyjna, ekspresywna, impresywna, poetycka) i cech kodów komunikacyjnych innych dziedzin sztuki, np. teatru, filmu, malarstwa, etycznych i estetycznych aspektów języka,</p> <p>c) podstawowych pojęć z poetyki, teorii literatury i historii literatury, np. konwencja literacka, prąd artystyczny, rodzaj i gatunek literacki, dzieło literackie i jego wyróżniki, tematy, wątki, style,</p> <p>d) ogólnych pojęć i zjawisk kulturowych dawnych i współczesnych ważnych dla zrozumienia dzieł,</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym, a ponadto tekstów poznanych w procesie samokształcenia, związków poznanych tekstów z życiem narodu i wspólnoty ludzkiej,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym, a ponadto swoistych cech kodów komunikacyjnych innych dziedzin sztuki, np. teatru, filmu, malarstwa, muzyki oraz środków służących etyce i estetyce języka,</p> <p>c) jak na poziomie podstawowym, a ponadto pojęć takich, jak: proces, tradycja, pojęć z innych dziedzin sztuki,</p> <p>d) jak na poziomie podstawowym, a ponadto zjawisk kulturowych ważnych dla zrozumienia epok dawnych i współczesności,</p>

2) stosować posiadaną wiedzę, aby:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) zrozumieć teksty kultury (literackie i nieliterackie) poznane w toku nauki szkolnej,</p> <p>b) zrozumieć teksty użytkowe, np. pisma urzędowe, teksty publicystyczne, popularnonaukowe, eseje,</p> <p>c) rozumieć funkcję środków językowych w tekście,</p> <p>d) rozpoznawać różnorodność form i funkcji komunikatów, dostrzegać etyczne, pragmatyczne i estetyczne aspekty komunikatów oraz rozpoznawać retoryczne środki perswazji i środki manipulacji językowej, rozpoznawać aluzję, parafrazę, parodię, trawestację,</p> <p>e) rozpoznawać kategorie estetyczne, np. komizm, tragicizm, ironię, patos,</p> <p>f) rozumieć podstawowe wyróżniki kodu innych dziedzin sztuki w zakresie niezbędnym do odbioru dzieł np. plastycznych, teatralnych, filmowych,</p> <p>g) rozpoznawać i odróżniać treści dosłowne i ukryte dzieła, odróżniać fakty od opinii,</p> <p>h) rozpoznawać w sztuce i w życiu wartości uniwersalne i narodowe, formułować opinie na temat rozpoznanych wartości,</p> <p>i) rozpoznawać wielowarstwowość dziedzictwa kulturowego i dostrzegać jego obecność, np. w tradycji kultury i kulturze współczesnej,</p> <p>j) rozumieć związki istniejące między kulturą a poczuciem własnej tożsamości,</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym, a ponadto zrozumieć teksty kultury (literackie i nieliterackie) poznane w toku samokształcenia, porównywać teksty,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym, a ponadto zrozumieć teksty naukowe i filozoficzne,</p> <p>c) jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozpoznawać charakterystyczne cechy języka i stylu utworów i gatunków literackich,</p> <p>d) jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozumieć zasady retorycznej organizacji tekstu,</p> <p>e) jak na poziomie podstawowym, a ponadto groteskę,</p> <p>f) jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozumieć swoistość kodu innych dziedzin sztuki w zakresie niezbędnym do krytycznego odbioru dzieł, rozpoznawać znaki tradycji w kulturze,</p> <p>g) jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozumieć związek między różnymi warstwami dzieła,</p> <p>h) jak na poziomie podstawowym, a ponadto hierarchizować wartości i uzasadniać opinie na temat rozpoznanych wartości,</p> <p>i) jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozumieć relacje między dziedzictwem i tradycją literacką,</p> <p>j) jak na poziomie podstawowym,</p>

3) w odbiorze tekstów kultury wykazać się umiejętnością:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) stosowania analizy w interpretowaniu dzieła,</p> <p>b) wykorzystywania do interpretacji dzieła właściwego kontekstu,</p> <p>c) stosowania przy odczytywaniu tekstów i opisie zjawisk kulturowych podstawowych pojęć z poetyki, teorii literatury, historii literatury i językoznawstwa,</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym, a ponadto celowego wyboru metodologii,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym, a ponadto wykorzystywania różnorodnych kontekstów do interpretacji dzieł, np. filozoficznego, konwencji gatunku literackiego, prądu artystycznego, historycznoliterackiego, dostrzegania związków dzieła ze sztuką, kulturą i filozofią epoki,</p> <p>c) jak na poziomie podstawowym, a ponadto posługiwania się terminologią podstawową dla innych dziedzin nauki o kulturze,</p>

4) wykazać się zastosowaniem wiadomości i umiejętności w tworzeniu tekstów własnych, czyli:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) posługiwać się podstawowymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej,</p> <p>b) formułować wypowiedzi zgodnie z zasadami poprawności i kultury języka,</p> <p>c) redagować teksty, przestrzegając podstawowych zasad ich organizacji,</p> <p>d) rozwiązując postawione problemy, formułować hipotezy i gromadzić argumenty,</p> <p>e) tworząc wypowiedź mówioną i pisaną, analizować, argumentować, porównywać i formułować wnioski,</p> <p>f) formułować opinie i sądy, dokonując dla ich uzasadnienia opisu, krytycznej oceny faktów, odróżniać własne opinie od opinii autorytetów,</p> <p>g) wypowiadać się w formach gatunkowych: rozprawki, szkicu interpretującego utwór literacki lub jego fragment, opisu dzieła sztuki.</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym, a ponadto posługiwać się różnorodnymi odmianami polszczyzny, uwzględniając wszystkie funkcje języka oraz etyczne i estetyczne aspekty komunikatu,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>c) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>d) jak na poziomie podstawowym, a ponadto formułować problemy badawcze i planować ich rozwiązywanie, selekcjonować materiał, hierarchizować argumenty,</p> <p>e) jak na poziomie podstawowym, a ponadto scalać zebrane informacje w problemowe całości,</p> <p>f) jak na poziomie podstawowym, a ponadto porównywać własne opinie z sądami i opiniami innych osób, odróżniać własne przeżycia od przeżyć ponadindywidualnych, np. pokoleniowych,</p> <p>g) jak na poziomie podstawowym, a ponadto eseju, szkicu interpretacyjnego porównawczego i krytycznego.</p>

JĘZYKI OJCZYSTE MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH

Standardy wymagań dla części zewnętrznej egzaminu maturalnego

Egzamin sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

1) wykazać się znajomością:

a) języka ojczystego w mowie i w piśmie, jego struktury, funkcji i norm poprawności:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>— podstaw gramatyki,</p> <p>— zasad formułowania wypowiedzi zgodnie z kryteriami poprawności i kultury języka, z uwzględnieniem sytuacji komunikacyjnej,</p> <p>— charakteru komunikatu, swoistych cech kodu,</p> <p>— etycznych i estetycznych aspektów komunikatu językowego,</p>	<p>— jak na poziomie podstawowym, a ponadto systemu języka i jego podsystemów oraz swoistych cech kodów komunikacyjnych,</p> <p>— jak na poziomie podstawowym, a ponadto złożonych struktur składniowych i bogatego zasobu leksykalnego i frazeologicznego,</p> <p>— jak na poziomie podstawowym, a ponadto zasad wykorzystania różnych środków językowych (np. wulgaryzmów) w tekście,</p> <p>— jak na poziomie podstawowym,</p>

b) dziedzictwa kulturowego, tradycji i zwyczajów swojego narodu:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>— głównie literatury pięknej poznanej w szkole oraz folkloru,</p> <p>— związków przeczytanych tekstów z historią i kulturą swojego narodu,</p>	<p>— jak na poziomie podstawowym, a ponadto literatury pięknej poznanej w procesie samokształcenia,</p> <p>— jak na poziomie podstawowym, a ponadto związków kultury rodzimej z życiem narodu i wspólnoty ludzkiej,</p>

c) tekstów kultury ważnych dla poczucia tożsamości narodowej:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<ul style="list-style-type: none"> — tekstów literackich i nieliterackich poznanych w toku nauki szkolnej (wątków, problematyki, zawartych w nich idei), — kodów innych dziedzin sztuki w zakresie niezbędnym do odbioru dzieł, 	<ul style="list-style-type: none"> — jak na poziomie podstawowym, a ponadto tekstów poznanych w procesie samokształcenia oraz innych niż literackie tekstów kultury, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozumieć swoistość kodów innych dziedzin sztuki w zakresie niezbędnym do krytycznego odbioru dzieł,

d) ogólnych pojęć i zjawisk kulturowych — dawnych i współczesnych:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<ul style="list-style-type: none"> — epok w kulturze (ogólnie), — twórczości najważniejszych przedstawicieli, — podstawowych mechanizmów procesów artystycznych, społecznych, historycznych, — wątków, motywów artystycznych powtarzających się (powracających) w literaturze (mit, topos, idea...), 	<ul style="list-style-type: none"> — jak na poziomie podstawowym, a ponadto głównych prądów artystycznych epoki, — jak na poziomie podstawowym, — jak na poziomie podstawowym, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto wątków, motywów artystycznych w sztuce, historii myśli, zasad oceniania ważności zjawisk w kategoriach artystycznych, socjologicznych, egzystencjalnych,

e) podstawowych pojęć z teorii literatury:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
najważniejszych zasad organizacji tekstów i ich cech gatunkowych,	jak na poziomie podstawowym, a ponadto przemian w obrębie gatunku, struktury dzieła w związku z ideą utworu, klimatem epoki, autokreacją artystyczną,

2) stosować posiadaną wiedzę, aby:

a) rozumieć teksty kultury (literackie i nieliterackie):

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<ul style="list-style-type: none"> — rozumieć teksty użytkowe i teksty kultury (literackie i nieliterackie) poznane w toku nauki szkolnej, — rozpoznawać najbardziej charakterystyczne środki językowe, odróżniać fakty od opinii, — prezentować odczytania tekstów literackich, — rozpoznawać w sztuce i w życiu wartości uniwersalne oraz specyficzne dla kultury swojego narodu, 	<ul style="list-style-type: none"> — jak na poziomie podstawowym, a ponadto teksty poznane w procesie samokształcenia, porównywać teksty, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozpoznawać środki perswazji i manipulacji językowej oraz dostrzegać etyczne, pragmatyczne i estetyczne aspekty komunikatu, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto prezentować własne odczytania tekstów literackich i innych tekstów kultury, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto hierarchizować wartości i formułować opinie na ich temat,

b) rozpoznawać wielowarstwowość i heterogeniczność dziedzictwa kulturowego:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<ul style="list-style-type: none"> — odkrywać i definiować elementy dziedzictwa kultury narodowej, regionalnej, lokalnej, — rozumieć mechanizm asymilacji i dysymilacji kultur, — tłumaczyć cechy wspólne i odrębne dziedzictwa, 	<ul style="list-style-type: none"> — jak na poziomie podstawowym, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozumieć wewnętrzne zależności, ich przyczyny, a także efekty wzajemnych wpływów kultur, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto tłumaczyć istotę przenikania się kultur, dostrzegać ważność tego zjawiska dla ogólnego rozwoju, jego kształtujący wpływ na jednostki, grupy, narody,

3) wykazać się umiejętnością analizowania i interpretowania tekstów kultury:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<ul style="list-style-type: none"> — gromadzenia, opisywania, analizowania, hierarchizowania argumentów, wnioskowania, — integrowania wiedzy z różnych obszarów szkolnej humanistyki, — wykorzystywania podstawowych kontekstów do odczytywania utworów, — stosowania przy odczytywaniu tekstów podstawowych pojęć z poetyki, teorii literatury i językoznawstwa, 	<ul style="list-style-type: none"> — jak na poziomie podstawowym, a ponadto syntetyzowania, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto z filozofii, sztuki, historii itp., — jak na poziomie podstawowym, a ponadto wykorzystywania różnorodnych kontekstów do odczytywania utworów, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto swobodnego posługiwania się terminologią,

4) wykazać się zastosowaniem wiadomości i umiejętności w praktyce, czyli:

a) redagować teksty w sposób zamierzony, przestrzegając treściowych i formalnych zasad ich organizacji, wypowiadając się w różnych formach gatunkowych:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<ul style="list-style-type: none"> — wypowiadać się w następujących formach gatunkowych: notatka, opis, rozprawka, streszczenie, opowiadanie, głos w dyskusji, pismo użytkowe, list, opis dzieła sztuki, — formułować wypowiedzi zgodnie z zasadami poprawności i kultury języka, 	<ul style="list-style-type: none"> — jak na poziomie podstawowym, a ponadto: recenzja, referat, szkic interpretacyjny utworu literackiego lub jego fragmentu, esej, szkic krytyczny, szkic interpretacyjny, — jak na poziomie podstawowym, a ponadto nadawać swojemu stylowi cechy indywidualne,

b) rozwiązywać postawione problemy:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
rozwiązując postawione problemy formułować hipotezy i gromadzić argumenty,	jak na poziomie podstawowym, a ponadto: formułować problemy badawcze i planować ich rozwiązywanie, selekcjonować materiał, hierarchizować argumenty,

c) formułować opinie i sądy:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
formułować opinie i sądy, dokonując selekcji faktów dla ich opisu, uzasadniać swoje opinie i krytycznie oceniać opinie innych.	jak na poziomie podstawowym, a ponadto rozumieć przyczyny odmienności opinii i sądów, porównywać własne opinie i sądy z opiniami i sądami innych, podjąć polemikę, odróżniać własne przeżycia od przeżyć ponadindywidualnych.

JĘZYKI OBCE NOWOŻYTNE

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

1) wykazać się znajomością:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<ul style="list-style-type: none"> a) prostych środków językowych, umożliwiających formułowanie wypowiedzi poprawnych pod względem fonetycznym, ortograficznym, morfosyntaktycznym i leksykalnym, b) rutynowych zachowań językowych w sytuacjach życia codziennego, c) zasad konstruowania różnych form prostych wypowiedzi, d) podstawowych realiów socjokulturowych danego obszaru językowego, 	<ul style="list-style-type: none"> a) różnorodnych środków językowych umożliwiających formułowanie wypowiedzi poprawnych pod względem fonetycznym, ortograficznym, morfosyntaktycznym i leksykalnym, b) rutynowych zachowań językowych w szerokim kontekście sytuacyjnym, c) zasad konstruowania różnych form wypowiedzi i zastosowania odpowiednich środków stylistycznych dla osiągnięcia danego celu komunikacyjnego, d) różnych realiów socjokulturowych danego obszaru językowego z elementami np. tradycji i zwyczajów, literatury,

2) stosować posiadaną wiedzę w celu:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) zrozumienia ogólnego sensu i głównych punktów prostego tekstu autentycznego czytanego lub słuchanego,</p> <p>b) wyszukania w prostym autentycznym tekście czytanim szczegółowych informacji,</p> <p>c) posługiwania się podstawowymi strukturami leksykalno-gramatycznymi, pozwalającymi na osiągnięcie wskazanych celów komunikacyjnych,</p> <p>d) nadania właściwej formy budowanej przez siebie wypowiedzi,</p>	<p>a) zrozumienia ogólnego sensu i głównych punktów autentycznego tekstu, zawierającego słownictwo lub struktury gramatyczne na poziomie zaawansowanym, rozróżniania poszczególnych jego części i rozpoznawania związków między nimi,</p> <p>b) wyszukania szczegółowych informacji w autentycznym tekście zawierającym słownictwo lub struktury gramatyczne na poziomie zaawansowanym,</p> <p>c) posługiwania się zróżnicowanymi strukturami leksykalno-gramatycznymi, pozwalającymi na osiągnięcie wskazanych celów komunikacyjnych,</p> <p>d) nadania właściwej formy budowanej przez siebie wypowiedzi z uwzględnieniem rejestru językowego, stylu formalnego i nieformalnego,</p>

3) wykorzystując posiadaną wiedzę, wykazać się umiejętnością:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) przedstawienia ogólnych i szczegółowych informacji zawartych w prostym autentycznym tekście przeczytanym oraz ogólnych informacji zawartych w prostym autentycznym tekście usłyszanim,</p> <p>b) prowadzenia rozmowy z zastosowaniem prostych środków językowych odpowiednio do funkcji komunikacyjnych,</p> <p>c) budowania spójnych wypowiedzi z zastosowaniem odpowiednich form językowych,</p>	<p>a) przedstawienia ogólnych i szczegółowych informacji i intencji zawartych w autentycznym tekście przeczytanym lub usłyszanim,</p> <p>b) prowadzenia rozmowy z zastosowaniem zróżnicowanych środków językowych odpowiednio do funkcji komunikacyjnych,</p> <p>c) budowania spójnych wypowiedzi z zastosowaniem odpowiednich i różnorodnych form językowych,</p> <p>d) analizowania i przetwarzania dostarczonych informacji stosownie do celu komunikacyjnego (np.: zmiana formy ustnej na pisemną, stylu formalnego na nieformalny),</p>

4) wykazać się umiejętnością wykorzystania własnych doświadczeń i przeżyć w różnych zadaniach komunikacyjnych, a w szczególności do:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) formułowania i uzasadniania własnych opinii,</p> <p>b) prowadzenia prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego.</p>	<p>a) formułowania, uzasadniania i obrony własnych opinii,</p> <p>b) prowadzenia prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego,</p> <p>c) wykorzystania wiedzy o krajach danego obszaru językowego oraz o kraju ojczystym w sytuacjach komunikacyjnych,</p> <p>d) wykorzystania tekstu lub swoich doświadczeń do tworzenia spójnej i uargumentowanej wypowiedzi.</p>

JĘZYKI OBCE NOWOŻYTNE (dla osób niesłyszących)

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

1) wykazać się znajomością:

a) prostych środków językowych, umożliwiających formułowanie na piśmie wypowiedzi poprawnych pod względem ortograficznym, morfosyntaktycznym i leksykalnym,

- b) zasad konstruowania różnych prostych form wypowiedzi na piśmie, w tym w szczególności zwrotów stosowanych w korespondencji,
- 2) stosować posiadaną wiedzę do:
- a) zrozumienia ogólnego sensu czytanego prostego autentycznego tekstu,
 - b) wyszukania w prostym autentycznym tekście czytany szczegółowych informacji,
 - c) posługiwania się podstawowymi strukturami leksykalno-gramatycznymi, pozwalającymi na osiągnięcie wskazanych celów komunikacyjnych,
- d) budowania spójnych wypowiedzi na piśmie z zastosowaniem odpowiednich form językowych,
- 3) wykazać się umiejętnością:
- a) rozpoznawania statusu tekstu (informacja, relacja, korespondencja itp.),
 - b) oddania w przekładzie ogólnego charakteru i funkcji tekstu oryginalnego tłumaczonego na język polski,
 - c) konstruowania prostych tekstów na zadany temat w języku obcym.

JĘZYKI OBCE NOWOŻYTNE (dla klas dwujęzycznych)

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością:
- a) odpowiednich środków językowych umożliwiających formułowanie wypowiedzi poprawnych pod względem fonetycznym, ortograficznym, morfosyntaktycznym i leksykalnym,
 - b) rutynowych zachowań językowych,
 - c) zasad konstruowania różnych, w tym bardziej złożonych, form wypowiedzi ustnych i pisemnych,
 - d) realiów socjokulturowych krajów danego obszaru językowego, z uwzględnieniem elementów nauki, historii, geografii, literatury itd.,
- 2) stosować posiadaną wiedzę tak, aby:
- a) zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów autentycznych, umieć rozróżniać poszczególne ich części i rozpoznawać związki między nimi,
 - b) umieć wyszukiwać w autentycznym tekście szczegółowe informacje,
 - c) posługiwać się zróżnicowanymi strukturami leksykalno-gramatycznymi i odpowiednimi strategiami komunikacyjnymi tak, aby osiągnąć wskazane w zadaniu cele,
 - d) nadać właściwą formę budowanej przez siebie wypowiedzi,
- 3) wykorzystując posiadaną wiedzę, umieć:
- a) przedstawić ogólne lub szczegółowe informacje i intencje zawarte w tekście autentycznym,
 - b) prowadzić rozmowę z zastosowaniem zróżnicowanych środków językowych odpowiednich do funkcji komunikacyjnych,
 - c) budować spójne wypowiedzi (pisemne i ustne) z zastosowaniem odpowiednich form językowych,
 - d) analizować i przetwarzać dostarczone informacje stosownie do celu komunikacyjnego (na przykład zmiana formy pisemnej na ustną, stylu formalnego na nieformalny itp.),
- 4) stosować posiadaną wiedzę tak, aby rozwiązywać różnorodne zadania z wykorzystaniem własnych doświadczeń i przeżyć, a w szczególności:
- a) formułować, uzasadniać i bronić własnych opinii,
 - b) wykorzystywać tekst i/lub swoje doświadczenia do tworzenia uargumentowanych i spójnych wypowiedzi,
 - c) negocjować,
 - d) wykorzystywać wiedzę o krajach danego obszaru językowego oraz o kraju ojczystym w sytuacjach komunikacyjnych.

MATEMATYKA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

1) wykazać się znajomością i rozumieniem:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) wskazanych pojęć, np. rozwiązania równania, funkcje oraz tych ich własności, które są konieczne do rozumienia wykonywanych obliczeń, własności funkcji, elementów geometrii i rachunku prawdopodobieństwa,</p> <p>b) wskazanych algorytmów, np. rozwiązalności równania kwadratowego, wyznaczania n-tego wyrazu ciągu geometrycznego oraz typowych sytuacji, w których można się nimi posłużyć,</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>c) wskazanych pojęć, np. logarytmu, pochodnej funkcji, twierdzeń dotyczących np. monotoniczności funkcji logarytmicznej, sinusów, związku pochodnej z monotonicznością funkcji oraz ich interpretacji w konkretnych sytuacjach,</p>

2) stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań teoretycznych i praktycznych, czyli:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) posłużyć się znaną definicją, np. figur jednokładnych, twierdzeniem np. o stosunku pól figur jednokładnych w typowej sytuacji,</p> <p>b) rozwiązywać zadania wymagające przeprowadzenia analogicznego rozumowania według podanego schematu,</p> <p>c) odczytywać informacje ilościowe, np. dotyczące argumentów i wartości funkcji, oraz proste informacje jakościowe, np. dotyczące własności funkcji z tabel, diagramów i wykresów,</p> <p>d) posługiwać się miarą, np. długości pola i objętości, oraz przybliżeniami dziesiętnymi tych miar w prostych sytuacjach z życia codziennego,</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>c) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>d) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>e) formułować proste zależności, np. rekurencyjnie, wyciągać wnioski z podanych zależności, np. typu funkcyjnego, wyrażonych równaniem, uzasadniać prawdziwość wniosków,</p>

3) stosować metody matematyczne w sytuacjach problemowych, czyli:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) podać opis matematyczny w postaci wyrażenia algebraicznego, funkcji, równania, nierówności, przekształcenia geometrycznego do podanej sytuacji (także praktycznej) i wykorzystać go do rozwiązania problemu,</p> <p>b) dobrać odpowiedni algorytm do wskazanej sytuacji problemowej i ocenić przydatność uzyskanych wyników w typowej sytuacji,</p> <p>c) przetworzyć informacje wyrażone w postaci wyrażenia algebraicznego, równania, wzoru lub wykresu funkcji, opisu wektorowego na inną formę ułatwiającą rozwiązanie problemu,</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>c) jak na poziomie podstawowym,</p>

	<p>d) interpretować jakościowo informacje z tabel, diagramów, wykresów oraz ustalać i formułować między nimi proste zależności, wykorzystywać je w toku badania typowej sytuacji problemowej,</p> <p>e) stosować definicje i twierdzenia w rozwiązywaniu problemów,</p>
--	---

4) rozwiązywać zadania wymagające argumentowania i prowadzenia rozumowań typu matematycznego, czyli:

Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony
<p>a) interpretować treść zadania, zapisywać warunki i zależności między obiektami, dobrać i zastosować odpowiednie definicje, twierdzenia, własności i algorytmy, analizować otrzymane wyniki,</p> <p>b) argumentować i uzasadniać wnioski oraz opisywać je w sposób czytelny i poprawny językowo.</p>	<p>a) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>b) jak na poziomie podstawowym,</p> <p>c) przeprowadzić i zredagować pełny dowód twierdzenia.</p>

II. PRZEDMIOTY DO WYBORU

FILOZOFIA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

1) wykazać się znajomością:

- a) podstawowych pojęć filozoficznych,
- b) zagadnień typowych dla podstawowych dziedzin filozofii: ontologii, teorii poznania i etyki,
- c) poglądów i fragmentów dzieł najwybitniejszych filozofów europejskich,
- d) podstawowych koncepcji i nurtów filozofii europejskiej,

2) stosować posiadaną wiedzę, aby:

- a) rozumieć różne koncepcje filozoficzne i poglądy filozofów,
- b) porównywać różne poglądy filozoficzne,
- c) dostrzegać i rozumieć związki filozofii z nauką i kulturą,
- d) dostrzegać i rozumieć rolę filozofii w określaniu miejsca człowieka we współczesnym świecie,
- e) formułować typowe dla nurtu filozoficznego pytania z zakresu ontologii, teorii poznania i etyki,

f) formułować zgodne z danym nurtem filozoficznym odpowiedzi na podstawowe pytania z zakresu ontologii, teorii poznania i etyki,

g) odróżniać pogląd filozoficzny (tekst źródłowy) od jego interpretacji,

3) analizować teksty filozoficzne:

- a) formułując poruszane przez autorów tekstów problemy,
- b) odwołując się do wiedzy o poglądach filozofów,
- c) posługując się terminami i pojęciami filozoficznymi,

4) samodzielnie przeprowadzić rozumowanie na podany temat:

- a) prezentując własne stanowisko i broniąc go,
- b) wykazując się umiejętnością logicznej argumentacji,
- c) odwołując się do poznanych poglądów filozoficznych,
- d) polemizując z różnymi stanowiskami filozofów.

HISTORIA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością faktów, pojęć oraz poprawnym stosowaniem terminologii historycznej,
- 2) stosować posiadaną wiedzę do opisu wydarzeń historycznych:
 - a) identyfikując fakty i zjawiska ważne dla dziedzictwa kulturowego narodu, rozwijające postawy patriotyczne,
 - b) wykazując różnicę pomiędzy epokami historycznymi,
 - c) przestrzegając chronologii,
 - d) umieszczając je w przestrzeni,
 - e) dokonując selekcji faktów,
 - f) hierarchizując,
 - g) przedstawiając przyczyny i skutki opisywanych zjawisk,
 - h) odróżniając fakty od opinii,

3) wyjaśnić przebieg procesu historycznego:

- a) dokonując krytycznej analizy zjawisk historycznych,
- b) uwzględniając złożoność procesu historycznego,
- c) określając stopień i dynamikę zmiany,
- d) formułując problemy historyczne,
- e) analizując różne źródła informacji,
- f) wykazując się umiejętnością konstruowania syntezy historycznej,

4) samodzielnie przedstawić i ocenić wybrane problemy historyczne z uwzględnieniem zasad naukowego badania przeszłości:

- a) dostrzegając różne interpretacje historii i ich przyczyny,
- b) dokonując integracji wiedzy o przeszłości czerpanej z różnych źródeł informacji oraz własnych doświadczeń, ocen i refleksji.

HISTORIA MUZYKI

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością:
 - a) terminów i pojęć z historii muzyki,
 - b) chronologii faktów, epok i kierunków stylistycznych,
 - c) gatunków, form i cech warsztatu kompozytorskiego wybitnych twórców i szkół artystycznych,
 - d) wybitnych dzieł i twórczości kompozytorów,
- 2) stosować posiadaną wiedzę do opisu twórczości i zjawisk zachodzących w kulturze muzycznej:
 - a) opisując utwór i twórczość kompozytora z odniesieniem do tła kulturowego,
 - b) wykazując się umiejętnością powiązania epok historii muzyki z wydarzeniami historycznymi (politycznymi i społecznymi),

3) stosować posiadaną wiedzę do analizowania i porównywania utworów, stylów, epok i technik kompozytorskich:

- a) analizując utwór muzyczny (na podstawie fragmentu słuchowego i zapisu nutowego),
- b) charakteryzując proces rozwoju i funkcje poszczególnych gatunków i form w historii muzyki,

4) samodzielnie przedstawić i ocenić wybrane zagadnienia z zakresu historii muzyki:

- a) wykazując się umiejętnością przedstawienia zintegrowanej wiedzy o dziejach muzyki na podstawie własnych doświadczeń, ocen i refleksji,
- b) wykazując się zdolnością indywidualnego i krytycznego spojrzenia na muzyczną twórczość i kulturę epok minionych.

HISTORIA SZTUKI

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością:
 - a) epok, stylów i kierunków w zakresie sztuk plastycznych oraz ich chronologią,
 - b) dzieł sztuki i twórczości wybitnych artystów,
 - c) terminów i pojęć z zakresu sztuk pięknych,

- d) gatunków sztuki oraz technik sztuk plastycznych,
- e) najważniejszych muzeów i zbiorów polskich i światowych,

2) stosować daną wiedzę do opisu zjawiska artystycznego:

- a) wykazując się umiejętnością opisu dzieł sztuki na tle zjawisk artystycznych i prądów epoki,

- b) wykazując się zrozumieniem uwarunkowań topograficznych i oddziaływania centrów sztuki, mistrza lub szkoły oraz wiodących ośrodków artystycznych,
 - c) wykazując się zrozumieniem powiązań zdarzeń artystycznych z wydarzeniami społecznymi, politycznymi, gospodarczymi oraz z ośrodkami kulturotwórczymi świeckimi i kościelnymi,
 - d) wykazując się znajomością pojęcia mecenatu artystycznego i rozumieniem jego wpływu na kształt dzieła artystycznego,
- 3) wyjaśnić związki i różnice między epokami, stylami i kierunkami w sztuce:
- a) porównując epoki, style i kierunki w sztuce pod kątem tematu, problemu lub środków plastycznych,
 - b) analizując strukturalnie i formalnie dzieło sztuki pod względem stylu, gatunku i materii dzieła,
 - c) wykazując się znajomością podstawowych tematów i treści dzieła sztuki,
 - d) wykazując się rozumieniem związku między różnymi dziedzinami twórczości,
- 4) samodzielnie przedstawić i ocenić wybrane zagadnienia z historii sztuki:
- a) przeprowadzając analizę porównawczą dzieł, stylów i kierunków na podstawie podanych dzieł,
 - b) podejmując próbę interpretacji dzieła, jego wartościowania i określenia znaczenia dla rozwoju sztuki,
 - c) krytycznie oceniając dzieła lub zjawiska w sztuce pod względem artystycznym i estetycznym oraz uzasadniając swoje zdanie,
 - d) formułując własne sądy, opinie i oceny, określwszy własne kryteria wartości artystycznych.

WIEDZA O TAŃCU

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością:
 - a) faktów, terminów i pojęć z zakresu historii tańca,
 - b) terminów i pojęć z zakresu teorii tańca,
 - c) terminów i pojęć z zakresu estetyki tańca,
 - d) warsztatu tancerza, choreografa i pedagoga,
- 2) stosować posiadaną wiedzę, aby:
 - a) identyfikować poszczególne elementy składowe dzieła tanecznego w kontekście różnych dziedzin sztuki,
 - b) powiązać różne epoki w dziejach tańca z ich uwarunkowaniami historyczno-kulturowymi,
- 3) wykazać się umiejętnością:
 - a) analizowania składników ruchu oraz składników dzieła tanecznego na podstawie materiałów filmowych i ikonografii,
 - b) krytycznego obserwowania i rozpoznawania różnych technik, form i kanonów estetycznych sztuki tańca,
- 4) samodzielnie przedstawić i ocenić wybrane zagadnienia z wiedzy o tańcu:
 - a) porównywać konwencje, zjawiska artystyczne i sposoby interpretacji w dziedzinie sztuki tańca,
 - b) krytycznie oceniać konwencje, zjawiska artystyczne i sposoby interpretacji w dziedzinie sztuki tańca.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu wykazać się:

- 1) znajomością faktów, pojęć oraz umiejętnością ich zastosowania we właściwym kontekście — zadania egzaminacyjne sprawdzają, czy uczeń opanował treści z następującego zakresu:
 - a) historyczne i współczesne formy organizacji społeczeństw oraz typy ustrojów państwowych,
 - b) obywatel a władza publiczna w systemach totalitarnych, autorytarnych i demokratycznych,
 - c) fundamentalne zasady demokracji — rządy prawa i konstytucjonalizm, modele ustrojowe państw demokratycznych,
 - d) wartości i ich konflikty w życiu publicznym, polityka, współczesne ideologie i doktryny polityczne,
 - e) prawa i wolności jednostki, mechanizmy ich ochrony w Polsce i na świecie,
 - f) obowiązki i cnoty obywatelskie,
 - g) naród, patriotyzm a nacjonalizm,

- h) społeczeństwo obywatelskie — udział obywateli w życiu publicznym, stowarzyszenia, związki zawodowe, partie polityczne, opinia publiczna, środki masowego przekazu,
 - i) jednostka i społeczeństwo, społeczeństwo polskie — struktura i przemiany,
 - j) urząd państwowy Rzeczypospolitej Polskiej — konstytucja, organy władzy i ich kompetencje, administracja publiczna,
 - k) system prawny Rzeczypospolitej Polskiej, zasady tworzenia i egzekwowania prawa, organy ochrony prawnej,
 - l) obywatel wobec prawa — elementy prawa cywilnego, karnego i administracyjnego,
 - m) samorząd lokalny — wspólnota mieszkańców, władze samorządowe i ich zadania,
 - n) gospodarka rynkowa, mechanizmy mikro- i makroekonomiczne, problemy gospodarki polskiej, międzynarodowe powiązania gospodarcze,
 - o) ekonomia na co dzień — praca, działalność gospodarcza, budżet, podatki, pieniądze,
 - p) integracja europejska, Polska w Europie,
 - r) problemy współczesnego świata — konflikty i systemy bezpieczeństwa, nierówności, migracje, choroby cywilizacyjne i społeczne,
- 2) umiejętnością poprawnego wykorzystania posiadanej wiedzy do opisu i analizy rzeczywistości społecznej i politycznej — zadania egzaminacyjne sprawdzają, czy uczeń potrafi:
- a) dokonywać selekcji i hierarchizacji faktów,
 - b) zestawiać różne fakty i informacje i wyciągać wnioski na ich podstawie,
 - c) korzystać w sposób krytyczny z różnych źródeł informacji, w tym tekstów źródłowych,
 - d) odróżniać opinie od faktów,
 - e) lokalizować ważne wydarzenia i postaci życia publicznego w czasie i przestrzeni,
 - f) wskazywać związki przyczynowo-skutkowe,
- 3) umiejętnością zrozumienia problemów życia publicznego i interpretowania stanowisk różnych stron debaty publicznej — zadania egzaminacyjne sprawdzają, czy uczeń potrafi:
- a) wykazać się zrozumieniem złożoności problemów życia publicznego,
 - b) wyjaśnić ich historyczny, społeczny i polityczny kontekst,
 - c) analizować stanowiska różnych stron debaty publicznej, oceniając jakość ich argumentacji,
 - d) formułować i uzasadniać własne stanowisko w sprawach publicznych,
 - e) oceniać wydarzenia i procesy polityczne, społeczne oraz ekonomiczne z punktu widzenia różnych wartości oraz innych przyjętych kryteriów,
- 4) praktycznymi umiejętnościami obywatelskimi przydatnymi w demokratycznym państwie prawa — zadania egzaminacyjne sprawdzają, czy uczeń potrafi:
- a) wypowiadać się w formach przyjętych w życiu publicznym (np. przemówienie, głos w dyskusji, petycja, list do redakcji, posta, radnego),
 - b) identyfikować problemy nurtujące daną społeczność (lokalną, regionalną itp.), określając ich przyczyny i skutki,
 - c) formułować — tam, gdzie to możliwe — propozycje praktycznych rozwiązań tych problemów,
 - d) planować indywidualne i zbiorowe działania,
 - e) orientować się w podstawowych aktach prawnych — znajdować i umieć czytać ze zrozumieniem przepisy prawne odnoszące się do danego problemu,
 - f) wypełniać druki urzędowe, sporządzać pisma kierowane do różnych instytucji, władz publicznych itp.

JĘZYKI OBCE KLASYCZNE

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością:
- a) form, funkcji i możliwości zastosowania struktur leksykalno-gramatycznych,
 - b) podstawowych zagadnień z historii i kultury starożytnej Grecji i Rzymu niezbędnych dla rozumienia i analizy przekazów antycznych oraz późniejszych, odwołujących się do antyku,
- 2) stosować posiadaną wiedzę do:
- a) wykorzystania struktur leksykalno-gramatycznych w podanych kontekstach,
 - b) zrozumienia ogólnego sensu (myśli przewodniej) tekstów o różnym charakterze (biografia, historiografia, mowa, list, traktat),
 - c) czytania selektywnego (wyszukiwanie informacji szczegółowych),
 - d) rozpoznawania funkcji poszczególnych elementów tekstu (egzemplifikacja, przeciwstawienie, wniosek, uzupełnienie, pointa, wyjaśnienie itp.) oraz związków pomiędzy nimi (wynikanie, powodowanie, warunkowanie itp.),
 - e) stosowania poprawnych technik przekładu łacińskich i greckich struktur morfologicznych, składniowych, zdaniowych, ponadzdaniowych,

- f) znajdowania właściwych polskich odpowiedników leksykalnych dla łacińskich i greckich wyrazów i związków frazeologicznych,
 - g) wykorzystania znajomości realiów świata antycznego dla interpretacji przekazów kulturowych,
- 3) wykazać się umiejętnością:
- a) oddania w przekładzie ogólnego charakteru i funkcji tłumaczonego tekstu,
 - b) zachowania w przekładzie elementarnych realiów epoki i środowiska przez zastosowanie właściwej terminologii,
 - c) rozpoznawania statusu wypowiedzi (informacja, relacja, komentarz itp.) oraz intencji autora,
 - d) wskazywania związków kultury antycznej z kulturą współczesną, zwłaszcza polską,
- 4) samodzielnie stosować posiadaną wiedzę i umiejętności do:
- a) zachowania w przekładzie właściwości stylu i języka tłumaczonego tekstu,
 - b) interpretowania określonych elementów kultury antycznej jako wyznaczników tożsamości kulturowej Europy,
 - c) integrowania wiedzy o języku i kulturze antycznej, prezentowania wynikających z tej integracji własnych ocen i refleksji,
 - d) wykorzystywania wiedzy o świecie starożytnym dla interpretacji aktualnych wydarzeń społecznych, politycznych, kulturalnych.

BIOLOGIA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć, praw, zjawisk i procesów:
 - a) posługiwać się poprawną terminologią biologiczną,
 - b) opisywać budowę i funkcje na różnych poziomach organizacji życia i u różnych organizmów,
 - c) przedstawiać i wyjaśniać zjawiska i procesy biologiczne,
 - d) przedstawiać i interpretować prawidłowości biologiczne,
- 2) stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań teoretycznych i praktycznych:
 - a) porównywać i charakteryzować budowę i funkcje na różnych poziomach organizacji życia i u różnych organizmów,
 - b) porównywać i charakteryzować procesy i zjawiska biologiczne,
 - c) analizować związki przyczynowo-skutkowe między budową, funkcją a środowiskiem,
 - d) określać potrzeby życiowe organizmów ze szczególnym uwzględnieniem człowieka,
- 3) stosować metody badawcze do rozwiązywania problemów:
 - a) formułować problemy badawcze,
 - b) stawiać hipotezy i planować sposoby ich sprawdzania,
 - c) analizować wyniki obserwacji i doświadczeń oraz wnioskować na ich podstawie,
 - d) interpretować i przetwarzać informacje zapisane w postaci tekstów, rysunków, schematów, wykresów i tabel,
- 4) samodzielnie formułować i uzasadniać opinie i sądy na podstawie posiadanych i podanych informacji:
 - a) dokonać selekcji i krytycznej oceny faktów pod względem ich przydatności do uzasadniania opinii i sądów,
 - b) wartościować działania dotyczące ważnych społecznie spraw zdrowia, środowiska i wykorzystania badań naukowych.

CHEMIA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć, praw, zjawisk oraz procesów chemicznych,
- 2) stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań teoretycznych i praktycznych:
 - a) posługiwać się pojęciami chemicznymi,
 - b) wyjaśniać przebieg zjawisk i procesów w oparciu o prawa chemiczne,
 - c) wykorzystać dostępne źródła informacji do rozwiązywania zadań teoretycznych i praktycznych,
- 3) stosować metody badawcze do rozwiązywania problemów:

- a) budować modele objaśniające przebieg eksperymentu chemicznego,
- b) projektować doświadczenia weryfikujące stawiane hipotezy w oparciu o posiadaną wiedzę i umiejętności,
- c) stosować właściwą terminologię chemiczną do interpretacji danych doświadczalnych,
- 4) samodzielnie formułować i uzasadniać opinie i sądy na podstawie posiadanych i podanych informacji:
 - a) dokonywać selekcji i krytycznej oceny informacji oraz prezentować i uzasadniać własne poglądy w oparciu o zdobytą wiedzę,
 - b) wykorzystywać posiadaną wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów spotykanych w życiu codziennym.

FIZYKA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się rozumieniem zjawisk otaczającego świata:
 - a) posługiwać się pojęciami fizycznymi do opisywania zjawisk,
 - b) wyjaśniać i przewidywać przebieg zjawisk na podstawie znanych praw,
- 2) stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania problemów teoretycznych i doświadczalnych:
 - a) szacować i obliczać wielkości fizyczne z wykorzystaniem znanych zależności fizycznych zapisanych w postaci formuł matematycznych (w tym tabel, wykresów itp.),
 - b) stosować pojęcia i prawa fizyczne do rozwiązywania problemów praktycznych,
- 3) stosować metody badawcze do rozwiązywania problemów:
 - a) stawiać hipotezy i wskazywać sposoby ich sprawdzania,
 - b) planować zestawy eksperymentalne: zaproponować przyrządy pomiarowe,
 - c) analizować i szacować niepewności pomiarowe,
 - d) przedstawiać wyniki badań za pomocą tabel i wykresów,
 - e) budować proste modele fizyczne i matematyczne do opisu wyników badań,
 - f) analizować, oceniać i wyciągać wnioski z przeprowadzonych badań,
- 4) samodzielnie formułować i uzasadniać opinie i sądy na podstawie posiadanych i podanych informacji:
 - a) interpretować i przetwarzać dane zapisane w postaci tabel, wykresów i diagramów,
 - b) dokonywać krytycznej selekcji informacji oraz prezentować i uzasadniać własne poglądy.

GEOGRAFIA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością faktów, pojęć, zależności, prawidłowości i teorii niezbędnych do zrozumienia i przedstawienia zdarzeń, zjawisk i procesów w zakresie:
 - a) geografii fizycznej,
 - b) geografii społeczno-ekonomicznej,
 - c) kształtowania środowiska geograficznego,
- 2) korzystać z różnych źródeł informacji w celu:
 - a) odczytywania, interpretowania i przetwarzania informacji zapisanych w postaci mapy, tekstu, tabel, wykresów, fotografii, modeli i schematów,
 - b) budowania prostych modeli funkcjonowania człowieka w środowisku geograficznym,
- 3) wyjaśniać i oceniać przebieg oraz konsekwencje zjawisk i procesów:
 - a) przyrodniczych,
 - b) ekonomicznych,
 - c) politycznych i kulturowych,
- 4) dostrzegać i rozwiązywać problemy istniejące w środowisku geograficznym w różnych skalach przestrzennych (od lokalnej do globalnej) i czasowych; wykorzystywać swoją wiedzę, przeżycia i doświadczenia także z innych dziedzin:
 - a) w skali lokalnej,
 - b) w skali globalnej.

INFORMATYKA

Egzamin maturalny sprawdza wiadomości i umiejętności pozwalające zdającemu:

- 1) wykazać się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć, metod, narzędzi i procesów związanych z informatyką:
 - a) opisywać środki, narzędzia i metody informatyki, posługując się poprawną terminologią informatyczną,
 - b) przedstawić rolę, funkcje i zasady pracy środków informatyki (komputer, sieć komputerowa),
 - c) scharakteryzować typowe narzędzia informatyczne (oprogramowanie),
 - d) znać klasyczne algorytmy i typowe sytuacje problemowe, w których można je wykorzystać,
 - e) omówić zagadnienia etyczne i prawne związane z ochroną własności intelektualnej (w tym programów) i ochroną danych,
 - 2) stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań teoretycznych i praktycznych:
 - a) wykorzystywać środki i narzędzia informatyki w rozwiązywaniu typowych zadań,
 - b) dobierać właściwe narzędzie do rozwiązywanego zadania,
 - c) komunikować się za pomocą komputera i wykorzystywać elektroniczne źródła informacji,
 - d) tworzyć podstawowe struktury danych i stosować proste metody przetwarzania i wyszukiwania informacji,
 - e) zapisać rozwiązanie typowego zadania w postaci algorytmu, w wybranej przez siebie notacji,
 - f) wykorzystywać zdobytą wiedzę i umiejętności w rozwiązywaniu zadań szkolnych z różnych dziedzin i problemów w życiu codziennym,
- 3) stosować metody badawcze do rozwiązywania problemów:
 - a) formułować sytuację problemową (w tym sformalizację problemu),
 - b) rozwiązywać problemy poprzez skorzystanie ze zbioru gotowych rozwiązań,
 - c) wykorzystywać metody informatyki (metodę zstępującą, konstrukcje algorytmiczne, klasyczne algorytmy) do rozwiązania problemu,
 - d) wykorzystywać różnorodne źródła informacji, w tym elektroniczne, we własnej pracy,
 - e) stosować narzędzia i techniki informatyczne do modelowania i symulacji procesów oraz zjawisk,
 - f) stosować teksty, rysunki, tabele, wykresy (a także dźwięki i filmy) do interpretowania i zapisywania informacji,
 - 4) formułować i uzasadniać opinie i sądy na podstawie posiadanych informacji:
 - a) omówić krytycznie przydatność różnych zbiorów informacji oraz sposobów i form ich reprezentowania,
 - b) określić problem na podstawie opisu sytuacji problemowej oraz ocenić cechy zaproponowanego rozwiązania,
 - c) wartościować obszary zastosowań informatyki oraz krytycznie ocenić korzyści i konsekwencje wynikające dla osób i społeczeństw z zastosowań informatyki i technologii informacyjnej.